

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fil. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

dr. Franciscy Lajos.

Társzerkesztő:

dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fil.

A választói jog reformja.

III.

A kerületek és szavazókörök.

A kik eddig a választói jog reformjáról irtak, vagy beszéltek, egyértelműleg elismerték azt, hogy az egész reformnak sikere két alapintézkedéstől függ. Az egyik a választói jogosultság megállapítása, a másik a választókerületek beosztása.

A választói jogosultságot illetőleg a pluralitás szempontjából annyit már kimutattunk, hogy az Andrassy-féle javaslat intézkedései az *állandóság* elvével, a mely pedig a többes szavazati rendszernek egyik nélkülözhetetlen alapeleme, kellő összhangban nincsenek, mert vagy lazítják ezt a nagy elvet, vagy pedig túlhajtják.

A választói jog reformjának másik főfontosságú posztulátuma, a *választókerületek beosztása* eddig még az ismeretlenség homályában lappang. Egészen szokatlan és meglepő dolog, hogy egy javaslat, a melynek megértéséhez két alapintézkedésnek a teljes ismerete szükségeltetik, olyan formában bocsáttatik a törvényhozás és a nagyközönség megítélése alá, a mely formában ez a javaslat nem teljes, hanem csonka. Körülbelül afféle eljárás ez, mintha egy háznak az építésénél megásná a homlokkal alapjait,

ezekre az a falat ráépítenék, s azután azt mondanák a szakértőknek és a publikumnak: Biráljátok meg az épületet és nyilvánítsatok véleményt arról, meg fog-e az felelni rendeltetésének?

Nagyon természetes, hogy erre mindenki csak azt mondhatná, hogy a még nem lehet látni a többi alapfalat, a melyeknek a körvonalai esetleg ingoványos talajra terjedhetnek ki és a míg az épület minden része teljes egészében nem vehető ki, addig lehetetlen megítélni, vajjon a homlokkal jól van-e megépítve, meg fog-e felelni a ház rendeltetésének, arányaival nem nyomja-e agyon az épületet, vagy nem marad-e mögötte azoknak a méreteknél, melyeket a terv szerint az épületnek fel kell ölelnie?

Csodálkozunk, hogy a parlament által kiküldött bizottság ezt a javaslatot ab ovo el nem utasította és nem követelte a belügyminisztertől, hogy a választói jog reformjának másik gyökeres intézkedését a kerületek beosztását, ezzel a javaslattal *egyidejűleg* terjessze a bizottság elé. Hogy ennek a követelménynek teljesítése nélkül, mikép lesz képes a bizottság a javaslattal boldogulni, azt elképzelni is nehéz. Hiszen az összes lényegbe vágó kérdések, úgymint jó-e a pluralitás, helyes-e a közvetett és közvetlen választók

rendszere, célszerűen van-e megállapítva a korhatár és az értelmi cenzus olyan természetűek, hogy alapos elbírálásuk nem lehetséges mindaddig, a míg a kerületek beosztását nem ismerjük.

Az előttünk fekvő javaslat a választókerületekre nézve csak annyit mond (14. §), hogy a képviselők választása választókerületenként történik s minden választókerület egy képviselőt választ; továbbá, hogy a választókerületek és székhelyük megállapításáról külön törvény fog rendelkezni. (15. §.)

A logikai sorrend és összefüggés azt kívánta volna, hogy a szavazókörökről is, a melyekre a választókerületek felosztanak, ugyanaz a törvény intézkedjék, a mely a kerületek beosztásáról fog szólni. Mégis nem így történt, hanem a miniszter a szavazókörökre vonatkozó intézkedéseket ebbe a már benyújtott javaslatba vette fel.

A szavazóköröket a törvényhatósági bizottság oly r. t. városokban pedig, melyek külön választókerületet alkotnak, a képviselőtestület állapítja meg, illetőleg változtathatja meg s határozatát jóváhagyás végett a belügyminiszterhez terjeszti fel. A miniszter a határozatot, tekintet nélkül arra, vajjon előterjesztettek-e felelősséget ellene, *érdemben* felülvizsgálja

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRGÁJA.

Évfordulón . . .

Kicsiny szobám fehér falán
A tűz jénye játszik.
Elmerengelt kis angyalom? —
Ne tagadja, — látszik!

Szép kék szeme oda tapadt
A lobogó lángra,
Lelke pedig a mult idők
Bűvös útját járja . . .

Ma egy éve, hogy belépett
Az én kis lakomba.
Ma egy éve szorítottam
Először karomba.

Ma egy éve mondhattam már
„Kicsi feleségem!” —
Örömöm és boldogságom
Azóta van nekem! —

Fehér lelkét elragadta
A sok emlék árja,
Nem is tudja, hogy az ura
Édes csókját várja!

Megengedem, hogy türelmes
Bámulója vagyok,
Hanem ha úgy soká cívart
Havagudni fogok.

Jöjjön ide az ölembe
Legalább egy szóra,
Akkor aztán elbocsájtom
Ha úgy parancsolja! . . .

Simonovánszky Annus.

Szép egyéniség.

— Irtá: dr. Faust. —

Még nyílnak a völgyben a kerti virágok,
még zöldel a nyárfa az ablak előtt, — zengi a nemzet ékes szavú dalosa szeptember végén. És sejtí, hogy az, kinek képzete, oly gyönyörű dalokra hangolta fel lantját: ő a hön szeretet hitves, el fogja dobni az özvegyi fátyolt.

Mi ez?

Az érzéketlen szemlélő pusztá véletlennek nézi. A tudomány hidegen fogja fel a kérdést, ami természetes is, hisz az érzelmi felvillanás szétfejtéséhez, nem elegendő az ész, kell oda szív is. A nemes szív, melynek húrjain megrezdülnek,

az eszményi élet kilengesei, ép úgy vezet, mint felemel. Vezet, akárcsak az elme, mely korszakot alkotó találmányokkal szolgálja a művelődés eszméjét. Elragadtat a lángész, midőn a szellem főlényével lép fel és játszi könnyűséggel siklik el az akadályokon; de ha a lelke sivár és démoni indulatok letaroltak szívében minden nemesebb érzeményt, a szeretet egyszerű tényét megérteni képes nem lesz.

A rideg számító részvétet nem érez, szépért nem hevül, nem szeret, nem eszmél, nem áldoz. Nem hallja a könyörület szavát és át nem érti a nemes cél fenségét. Ellapítja a magasztost, mert látszóje mindent kisszerű keretek közé szorit. Megfosztja a feuségest, mert szintelen cynizmusa érzékét eltompítja. A hazaszeretet vértanuját eszményi rajongónak nézi: hogy emlékeért lelkesedni, tragikumán szánakozni, hősi halálán fellendülni tudna, ez ő neki Hekuba.

A lét örömeihez és fájdalmaihoz érzék kell jelesül finom szétfejtés és szellemes összetevés. Eszmény és szürke való, virulás és tört arcú betegség, építenek és rontanak világokat; remény és kétségbeesés, szívjóóság és rosszindulat csatákat vívnak, és akinek sikerül a tünemények változatos kontrasztját egységes alapelvek szerint „én“-jében összhangba hozni, az fellelte a lelki

Ez annyit jelent, hogy azt meg is semmisítheti és más határozatot hozhat. (17. §.)

A szavazókörök megállapítása nem jelentéktelen dolog. Ha nem is állíthatjuk, hogy a szavazókörök kikerekítésének épp olyan kihatása lesz a választás esélyeire, mint a választókerületeknek, mégis tagadhatatlan, hogy a körök meghatározása is befolyásolni fogja a választás eredményét. Ennélfogva szükségesnek látszik, hogy világos és szabatos rendelkezések legyenek a törvényben a szavazókörök megalkotására vonatkozólag és hogy a törvényhatóságoknak, illetőleg képviselőtestületeknek e tárgyban hozott határozatai a *közigazgatási bíróság* által vizsgáltsanak felül.

Az Andrassy-féle javaslat a szavazókörökre nézve olyan rendelkezéseket állapít meg, melyekből nagy konfúzió és elégedetlenség származhatik.

A javaslat szerint minden r. t. város és *lehetőleg* minden nagyközség és körjegyzőség külön szavazókört alkot, de egy-egy szavazókörben a képviselőválasztók száma az 1000-et *lehetőleg* meg ne haladja. A népesebb r. t. városok és nagyközségek, valamint a nagyobb számú kisközségekből álló körjegyzőségek több szavazókörre is oszthatók. A kisebb népességű szomszédos nagyközségek és körjegyzőségek egy szavazókörre is egyesíthetők. (16. §.)

Nem látjuk be, miért kellene a szavazókörökről a *lehetőség* szempontja szerint rendelkezni? Mennyi civakodásra és elégedetlenségre fog az okot szolgáltatni, ha majd az ezerötven szavazóval bíró nagyközségből két szavazókört alkotnak, míg az ötszáz szavazóval bíró oda csatolják a szomszédos, hatszáz szavazóval bíró nagyközséghez.

Ott, a hol jogok és jogelvények megszabásáról van szó, pedig a szavazókör jogelvény számba megy, a törvénynek határozottan kell rendelkeznie. Nem is

áll egy ilyen rendelkezésnek az útjában semminő akadály. Minden nagyközség és minden körjegyzőség tekintet nélkül a szavazók számára, külön szavazókört alkotson. A hol pedig a szavazók száma az ezret meghaladja, ott annyi legyen a szavazókör, a hány ezerre megy fel a választók sokasága.

Világos és szabatos rendelkezések, ha egyébként igazságosak, megnyugvást szülnek, míg a határozatlan, tágasan értelmezhető jogi dispositiók csak arra lehetnek jók, hogy zavart és elégedetlenséget támasszanak.

A nyitrai főgimnázium jogi viszonyainak rendezése váratlanul halasztást szenvedett s a régóta húzódó ügy ismét olyan bizonytalanná lett, hogy ez idő szerint nem is lehet megmondani, mikor kerül újra a sor akár újabb tárgyalások kezdésére, akár a már megállapított és írásba foglalt rendezés jóváhagyása és fogantatására. A megakadást anyagi nehézségek okozták, a mennyiben a közoktatásügyi miniszter ezidő szerint nem rendelkezik azokkal a segélyösszegekkel, melyeknek folyósítását a tervbe vett megállapodások szükségessé tennék. A város mindazonáltal nem hagyja annyiban a dolgot, hanem küldöttségileg akarja az ügynek az eddigi megállapodások szerint történő elintézését a közoktatásügyi kormánynál kérelmezni. Van olyan verzió is, mely szerint a miniszter egy olyan rendezésbe nem akar bele menni, mely a tanulmányi alap megterhelését vonná maga után — s ilyen lenne a nyitrai is — minthogy a tanulmányi alapról fizetett tanárok kinevezésének joga a kath. autonómiát fogja megilletni, míg a kormány képviselője és a nyitrai főgimnázium fentartói között létrejött megállapodás szerint ez a jog a fentartókat illetné meg. A miniszter ennél fogva most már, mikor a kath. autonómiának a létesítése a közel jövőben (!) várható, nem hajlandó olyan megállapodásokat jóváhagyni, melyeknek az autonómia jogterületén úgy is változást kellene szenvedniök. Hogy mi igaz ebből, talán arra is világot vet majd a miniszter válasza, melyet az eléje járuló deputációnak adni fog.

Ki a főispán? Fel kell vetnünk ezt a kérdést, mert látjuk, hogy míg egyrészt a vármegyei közigazgatásnak, az őszi közgyűlésen kitűnt nagy fejetlenség bizonyossága szerint is, nincs

élet egyensúlyát. „Ahol a gondolat megáll és megzörgeti a bokrot, mindenütt lelket ébreszt.“ Ahol a lélek éber és magasztosért hevül: ott a sejtelmek világa nem pusztá ködkép. Finom feszültsége, némileg megérzi a jövő távlatát. És nem természetes-e, hogy az öntudatos emberi szellem, a nemes fellendülések csúcán eszmél és érez? Nézzétek a pacsirtát, az ösztönszerűleg száll a magasba, örömeiben dalra nyílik ajka, szárnyal és énekel, mert közeledni érzi a tavaszt.

Érez a dalos madár is, érez az ember is, de érezni finoman és együttérezni, öntudatosan és nemesen, csak kiművelt lélek tud. És itt a különbség ember és ember közt. Ez az ami elválaszt, ez az ami hasonlóságot egymáshoz fűz. Ez az: egyéniség. Az ember belvilágában virraszt az élet, az egyéniség pedig annak alakja, az ész és szív viszonya, a világnézet sajátossága. Benne merül ki az ember, mint különálló egység. Szép egyéniség teszi az embert nagygyá és nemessé. Párosuljon a lángszellemmel műveletlen lélek: ha alkot is szépet, de nem magáért a szépet; ha tesz is jót, de nem magáért a jóért: mert az erkölcsi nagyságot mint öncélt méltányolni nem tudja. Lehet, hogy bámulatot kelt, tartósan még sem vonz, mert nem képes felkelteni a hitet, felébredtetni a reményt és lekötni a szeretetet.

És nem ok nélkül. Az elmeél fénye csak káprázat: ha nagy érzések iránt fogékonysága nincs. Káprázat?

Sem több — sem kevesebb. A szó elhangzik; volt — nincs. A tekintet felvillan; volt — nincs. És lehet az a szó a leghizelgőbb, lehet az a tekintet a legigézőbb: a maradandó hatás nem ettől függ.

Meggyőződés nélkül a szó hiú képlet. Viszont kibékítő irány és nemes felfogás nélkül nincs a szemsugárnak meggyőző fénye és az a kifejezhetetlen ékessége. Csupán a bizalmat keltő összjelleg ébreszt hitet, reményt és szeretetet. Az ellentéteket elsimitó és összefoglaló érzék nyugtatja meg a lelket: mert a béke olajágával közeleg. E nélkül a kételkedés szelleme úgy kering a gondolatvilág felett, mint a vércse az elhagyott várkastély tornya felett.

A szép egyéniség tehát: pusztán a szép világnézet függvénye. Társadalmi érzelmek magasztják a gondolatot eszmévé; a homályos sejtelmeket érzésekké. Vagy, elképzeltető-e nemes felfogás, a hit világa nélkül?! Feltehető-e hazafias érzés, hazafíú fellendülés nélkül?! Nagy érzések még haló porukban is megdicsőítik a küzdőt; de a csapszéki verekedés áldozata nem vértanu. És mily nagyszerű az erkölcsi fogalmaknak az a ne-

vezetője, mert az alispán, a kinek a közigazgatást vezetnie kellene, teljesen képtelen erre, addig a politikai vezetésnek a gyeplőit erősen tartja egy kéz, mely azonban nem gróf Wilczek Frigyesnek a keze. Csak így történhetett meg, hogy azokat a pártközi megállapodásokat, melyek az időközi törvényhatósági bizottsági tagválasztásokra nézve az őszi közgyűlést megelőzőleg a főispán által összehívott pártközi értekezleten egyértelműleg, tehát az *alkotmánypart képviselőjének hozzájárulásával* is hozattak, a magát alkotmánypartnak nevező hivatalos apparátus három kerületben úgymint Bélaudvarnokon, Ujlakon és Kuttiban — halomra döntötte. Így grasszálnak a megyében a darabontok és a Markhot-kreaturák, azok az emberek, a kik tulajdonképeni hivatásuk köréhez, a közigazgatáshoz nem is konytanak s ezen a téren csak rontani tudnak. A célok ezeknek a szomorú alakoknak az, hogy a főispánt lépten-nyomon kompromittálják, tekintélyét lejárássák s ilykép helyzetét a vármegyében lehetlenné tegyék, a mi azután reményt nyujtana nekik a Markhot-éra visszaállítására. Ezekben az állapotokon csak egy olyan politikával lehet segíteni, a melynek kifolyásaként nem fog kellenni kérdezni, hogy ki a főispán?

Pápai ünnepély a nagyobb papnevelőintézetben.

Nagy fénynyel ünnepelte meg a nyitrai nagyobb papnevelőintézet *Magyar Egyházirodalmi Iskoldja* X. Pius papa Ó Szentsége 50 éves áldozópapi jubileumát.

Az intézet nagy termét ez alkalommal zsúfolásig töltötte meg a város és a közeli vidék katolikus közönsége. Ott voltak dr. *Bathány* Vilmos gróf koadjutor-püspök, *Czeizel* Gábor preláus, nagyprépost, *Vagner* József preláus, dr. *Csippék* Sándor apátkanonok, *Jeszenszky* Alajos apátkanonok, *Mihálik* József egyh. főtanfelügyelő apátkanonok, *Kútvaszer* István szem. rektor, kanonok, *Kondor* István püsp. irodaigazgató, *Szteszkal* József, dr. *Bartosik* Antal kanonokok, *Váray* Károly alezredes, *Névery* Ignác kir. táblabíró, *Palásthy* Vilmos kir. törv. bír., dr. *Csernyánszky* Aladár kir. ügyész, *Faschler* Ferenc polgármester, dr. *Biringer* Ferenc t. megyei főorvos, *Steiner* Gyula nyug. várm. főjegyző, *Huszár* István keresk. tanácsos és még igen számosan. A férfi publikum körül előkelő hölgyközönség font ékes koszorút.

Az ünnepély irodalmi részéből ki kell emelnünk *Pápay* Ernő elnöki megnyitó beszédét, melyben élénk vonásokkal ecsetelte a pápaság

mesítő iránya, mely az emberiség nevelésében, gondolkodásának finomításában közreműködik?!

A kedélyvilágot épen erkölcsi kiműveltsége képesíti arra, hogy tárgyilagosan ítéljen, illetve felfedezzen oly mozzanatokot, melyeket más fel nem ismer. A finom lélek nemcsak néz, hanem lát; nemcsak él, hanem eszmél. És hogy a kép, melyet az ember alkot, legalább viszonylagosan hű legyen, az tisztán, a felfogás méltányosságától függ. A méltányos érzék, behelyezi az „én“-t a megítélendő helyzetbe, önbíráskodást gyakorol, mielőtt mást elítélne. De ehez, csak kevés ember szokott hozzá.

Egyeseket letör a tudat, hogy az erkölcsi igazság legfeljebb a színpadon győz. A kép-mutatás jól alakított őszinteség utánzattal és örvényes fondorlattal tör elő, útját füstölő romok jelzik, mert feldult remények romjain üli diadalát. És mindez miért?! Komolyaknak kell vállalniok az élet terheit, a lélek csak szenvedések közt nemesül. Hogy is érvényesülhetne a szeszélyes könnyedség, ha megtévesztett felfogás, alacsony eszközök nem egyengetnék útját?! Ám, aki a létet kitöltő viszonyok alakulásában az Isten intő kezét felismerni képes: az nem esik kétségbe.

A nemtelen indulat időszerűleg diadalt arathat, ez azonban az erkölcsi felfogás abszolút érté-

világhivatását s X. Pius pápa uralkodásának egyházkormányzati főbb tényeit. Nagy tetszést arattak az ünnepi szavaltok *Misk* Ágoston és *Bartacek* Ferenc előadásában, míg *Dubik* Pál csinos kis értekezése, melyben Budavárának 1686-ban történt bevételét rajzolta meg, eleven-sége és érdekességével mindvégig lebilincselte a figyelmet.

Az ének és zene-részből *Dusinszky* Lipót karnagy Pápai himnusza, *Rubinstein* Molto lentoja, *Schubert* „Védőm az Úr” című zsoltára ragadták el leginkább a bőséges műveléssel aig betelni tudó közönséget, mely az ünnepély után valósággal elhalmozta gratulációkkal *Dusinszky* Lipót karnagyot, a kinek ez volt egyik legfényesebb sikerű produkciója.

A program utolsó pontja előtt dr. *Franciscy* Lajos, az Egyházirodalmi Iskola igazgatója mondott néhány zárószót, a mint következik:

Méltóságos és Főtisztelendő Püspök Úr!
Mélyen tisztelt Vendéghozsorú!

A magas hegyek mellett eltűnnek a kis halmok, a tengerek mellett elenyésznek a folyamok és a patakok, a villamos napok mellett homályba borulnak a kis mécsesek.

De vannak azért a kis halmoknak is szépségeik, van a folyamoknak és a patakoknak is kincsük, van a kis mécsesnek is világító ereje.

Legyen szabad nekem most már, miután egy magas hegyre, melynek orma az egész világ minden pontjáról látható, feltekintettünk; miután egy világocean síkját átszeltük és egy villamos napnak csodás fényébe tekintettük bemélyesztettük: legyen szabad egy kis halomra rámutatnom, egy csermely alacsony partján megállanom, egy szerényen pislogó mécses meggyujtanom.

Hogy Egyházirodalmi Iskolánk jelen ünnepélyét a mai napra tettük, annak oka abban a körülményben rejlik, hogy éppen ma van a huszadik évfordulója ezen egyházirodalmi és egyházzónoklati önképzőkör megalakulásának.

Ez az a kis mécs, melynek fényénél nem lehet messze látni, de a mely bevilágít a kegyeletnek abba a körébe, melybe minket mély hálának az érzései vonzanak.

Hogy az egyház ifju levitái a korszerű kiképzésnek ma már nélkülözhetetlen kellékét, az irodalmi tájékozottságot s a tollal és szóval folytatott munkásságban való gyakorlottságot maguknak megszerezhessék, bold. emlékü püspökünk, *Roskoványi* Ágoston életre hívta ezt az irodalmi önképzőkört, mely azóta folyton változó viszonyok között, de szakadatlan sorban fejt ki fejlődő erejét. A lelkesedéssel és örömmel fogadott mű létesítésében az alapító oldalán két férfi állott, a kik közül az egyik már szintén elköltözött az örökkévalóságba, *Venczell*

két mivel sem csökkent. A köztudat egészen más érvet nyújt. Tegye kezét bárki is szívére és állítsa fel a kérdést: magasztos-e, ha nagy áldozatok árán is, az igazság mellett küzdeni?!

Az az isteni szikra, ha csak oly homályosan ég is, mint a kialvó mécses: — válaszolni fog.

És mit fog felelni?!.....

Sziporka.

A borbély — terem.

— No hallja komán én az iskolában azt tanultam a mestertől, hogy minden ember születik a világra, s látja ez a borbély, a ki mostanában telepedett le a faluban, azt mondja, hogy borbély azért se születik, hanem zab módjára terem. Nézze csak kend, ott van nagy betűkkel írva:

Pamacs Sándor
borbély terem.

Házasságkötés.

— Kedves anyakönyvvezető úr mit kell tenni, ha az ember házasságot akar kötni?
— Semmit, csak gondolja meg még egyszer a dolgot.

Ferenc, c. püspök és nagyprépost; a másik még életben van, körünkkel állandó érintkezést tart fenn, azt meg nem fogyatkozó szeretetben és jótékonyágban részesíti s örömeinkre most is jelen van közöttünk: Nagys. dr. *Csippék* Sándor apátkanonok úr, intézetünknek volt kormányzója. Az ő hű munkatársa s egyszersmind az Egyházirodalmi Iskola első igazgatója, dr. *Dudek* János apát egyetemi tanár úr volt, a ki a kezdet nehézségein vezette a kis irodalmi kört.

Azt a szeretetet, melylyel a boldogult alapító püspök körünknek léte adott, annak anyagi eszközöket biztosított, örökségképpen át vette, lekötőlező jóssággal ápolta *Ő Excellenciája* jelenlegi kegyelmes főpásztorunk, a ki egyik irodalmi kiadványunknak a védnökségét is kegyes volt elfogadni.

Lehetetlen még mély hálával meg nem emlékeznünk mélt. *Vágner* József preláts úrról, a ki önképzésünk egyik főszervének, könyvtárunknak az érdekeit karolta fel nagy jóindulattal s az egyházmegyei könyvtár kettős példányainak szives átengedésével lehetővé tette azt, hogy saját házi könyvtárunkat széles alapon létesítsük.

Hálánk érzésével adózunk dr. *Bobok* József apátkanonok volt szem. rektor emlékének is, a kiből 10 éven át nemesszívű támogatót bírtunk; úgyszintén intézetünk jelenlegi kományzójának Nagys. *Kútvaszer* István kanonok úrnak, a ki az ő ismert bőkezűségével, egyéb adományokon kívül, nagy számú értékes és szép díszművel gazdagította könyvtárunkat.

És most m. t. v. k. tűnjék el újra a kis halom, maradjon magára az alacsony partú csermely, boruljon homályba a szerényen pislogó mécs világa: mert feltáru szemünk előtt a nagy orom, a pápaság sziklabérce, a népek világoceanjának közepén, nappali verőfénytől övezve.

Boldogoknak érezzük magunkat, hogy nagy ünnepélyünkhöz méltó keretet kegyeskedtek alkotni s midőn ezért és jóindulatú türelmükért mélyen átértett közönetet mondok, megilletődött szívvel veszem ajkamra az egyháznak számtalanszor ismételt, de mindig szép, mindig lélek-emelő fohászatát:

Tartsd meg Isten Szentatyánkat,
Krisztusnak helytartóját!

Most pedig át kell adnunk a szót dr. *Csippék* Sándor apátkanonok úrnak, a ki az alábbi, ékes tollal megirt cikk közlésére kérte fel lapunkat.

Programmon kívül.

December hó 8-án megtartotta a nyitri nagyobb papnevelde Magyar Iskolája a jelenleg a kath. egyház hajójának kormányát dicsőségesen vezető szent atyánk X. Pius Pápa ötven éves áldozárságának fényes örömnünnepét, Nyitra város legdistingváltabb közönségének jelenlétében.

A kör igazgatója, ft. *Franciscy* Lajos dr. úr a program szerint elmondott záró szavában, gyönyörű és szellemes hasonlattal élve az egyetemes és az egész világon elterjedt kath. egyházat magas hegyromhoz, beláthatlan kiterjedésű oceanhoz és fényes világító naphoz hasonlítva, hogy kised irodalmi körének munkásságát rajzolhassa, azt szerényen egy kisebb kilátást ígérő halomhoz, csobogó patakhöz és szende fényű mécshez hasonlította, mely azért választotta a pápai ünnep napjául ez évi december hó 8-át, mert *húsz év* előtt e napon született meg és bontotta ki munkássága szárnyait.

A halomról való kilátást ecsetelve, megemlékezett mindazokról, kik a kör megalapításának munkájában részt vettek s kik már vagy az Úrban nyugosznak, avagy még az élők között vesztegelnek, röviden de biztos kézzel ecsetelve azon munkásságot, mely meghúzódva szerény keretében inkább tanult és gyakorolt, mintsem külsőleg jelenik meg, hogy az életben majdan teljes erejével az irodalom mezején fölléphessen és jelszavához: „Istenünkért és hazánkért” hűen szolgálja elsősorban a ker. kath. ember életcélját, az Istenel való, a kegyesek és tökéletes élet által elnyerendő, a szeretet kötelekében végbe menő, szellemi egyesülést; másrészt pedig előmozdítja azon haza üdvét és boldogulását, mely Isten után

a magyar ember legdrágább kincse, s mely forró szeretettel öleli fel azon rögöt, melyen élnie és halnia kell!

E napon, húsz év előtt, én állottam mint a papnevelőintézet akkori kormányzója, az ő helyén és fényes társaság előtt kifejtettem azon célt, melynek szolgálatára a m. é. Irodalmi Iskola egy csekély eszközzel, a tollal fölfegyverkezve indul, hogy az Isten harcait e földön megvívja és a sötétség fejedelmén teljes győzelmet arathasson.

A hasonlat második és harmadik tárgyáról, a patak és mécsről, már csak utalva inkább természetes rendeltetésükre, mintsem kifejtve sokszor igen hathatós és kiválóan hasznos — mert előkészítő és a fegyver forgatást tanító és gyakorló — eredményeiket, emlékezett meg, mert szerénysége és tanítványainak jelenléte akadályozta a hasonlatok kellő kifejtésében.

Röviden bár, de hűen az igazsághoz és az ügyek tényleges állásához, pótolom én az elhallgatottakat; tehetem azt annál inkább, mert ott állottam a m. e. Iskola bölcsőjénél és húsz éves fejlődését szerető figyelem és büszkeséggel kísérem.

Amint *Franciscy* Lajos dr. úr kifejtette, a m. e. i. Iskola első igazgatóját, *Dudek* János dr. urat, jelenleg egyetemi tanárt az elültetett fácska erős begyökerezésében és okszerű fejlesztésében igen kitűnő érdem eri, mert széleskörű tudományos képzettségével és gyakorlott irodalmi kezével úgy alakította a fejlődő fácskát, hogy erős koronát kifejtve a magasba tör s gondozójának igaz örömére válhatik.

De méltatlanság lenne elhalgatni az őt a vezérigazgatóságban felváltó *Franciscy* Lajos dr. érdemeit, ki már 19 éven által valóságos odaadással és nem kevesebb rátermettséggel gondozza e kört, mely szeme fénye és buzgó munkálkodásának termőföldje.

Nem sértem szerénységét, midőn azt jelentem ki, hogy e csobogó patakot, atyai szeretet és a legapróbb részletekre kiterjedő figyelemmel hosszú évek során által olyképp gondozza, hogy a dülő fergetegek sohasem lépik által a szerény meder határait és egyenlően folydogáló vize, virágos partjai színvegyülekével nem csak őt, hanem a koronkint nyilvánosan megtartott ünnepi manifestációi által a nagy közönséget is művelzet és igazi örömmel tölti el. Fáradozását áldja meg az, ki összes munkálkodásának rügója és irányítója.

A hasonlat mécses, maradjon csak továbbá is szerény mécsnek; ez illik azon pálya növedékeihez, mely ma holnap az: „én vagyok a világ világossága” igéinek hirdetésére vezet és mely a tanulás és gyakorlat éveinek megfelel. Azon kipirosult arcok, fénylő szemek, lelkesült előadás, melyet oly lelki örömmel a szent atya, X. Pius pápa, ötven éves áldozárságának jubileumi ünneplésén szemléltünk, biztos zálogául tekinthetők a jövő sikerének, de annak is, hogy e leviták oly férfiak kezében vannak, kik felértve magasztos hivatásukat az Úr hű, igaz és megbízható szolgálivá nevelik őket. — Éljenek!

Dr. Csippék Sándor
apátkanonok.

Levelezés.

Közigazgatás — Trencsénmegyében.

Csaca, 1908. dec. 10.

Tisztelt Szerkesztő Úr!

Legyen kegyes soraimnak becses lapjában helyet engedni, mert Trencsénmegyében nincs újság, melybe a közigazgatás bajairól írni szabad lenne. Különben is ez úgy olyan, hogy okulhat belőle az egész ország.

Csacacsádecskán az állami elemi népiskolában már másfél év óta tanít egy tiszta magyar tanító, ki fia-szót nem tud tótul, s így nem tudja megértetni magát a csupán tótul tudó gyermekekkel. Nagyon természetes, — hogy első évi működése meddő volt: a vizsgán eredményt felmutatni nem tudott.

Az iskolaszéki gondnokság, melynek elnöke a csacai főszolgabíró úr, — belátta, hogy ez kárba veszett erőlködés, átírt tehát a trencsénymegyei közigazgatási bizottsághoz, s kérte e tanító áthelyezését *hivatalból*. — Az jött le válaszul, hogy a tanító maga kérje *személyes áthelyezését*, (t. i. saját költségére.) — A szegény ember csak, hogy szabaduljon „sziszifuszi“ munkájától, már augusztusban kérte személyes áthelyeztetését; s várja — mostanáig.

Az őszi megyei közgyűlésen október 29-én magam hoztam szóba az ügyet s azt kaptam válaszul, hogy megvizsgálják és azonnal intézkednek. S vizsgálunk — mostanáig. Pedig nem kell itt vizsgálni semmit, hisz' magánál a közigazgatási bizottságnál volt az ügy, — s az dobta vissza.

Hát most ilyenképen sem a magyar nyelvet nem lehet eredményesen tanítani, sem a nép nem tudja megkapni a véres verejtékkel szerzett pénzzel becsületesen lefizetett adója árán a csekély irni-olvasni-tudást; — a tanító is hiába szedi fizetését, nem tudja azt megszolgálni, bármennyire is szeretné.

S e meddőséget nem én constatólom, — mert engem ezért bizonyosan *pánszláv*-nak neveznének, — de az iskolaszéki gondnokság, s ennek elnöke a csacai főszolgabíró úr; — tehát a csacai *közigazgatás* feje, s ez se tudja elérni felsőbb hatóságánál a baj szanálását.

Hát közigazgatás ez? — Nem köszöni meg ezt sem a kultuszminiszter, sem a belügyminiszter, mert nem produkál *kulturát*, s bizony nem szeretteti meg e becsületet tót néppel a *magyar állameszmét*. S hogy „ez utóbbit megerősíteni minden állampolgárnak első kötelessége“ — azt a trencsényi főispán úr, a közigazgatási bizottság elnöke is *helyeselte* multkori megyegyűlési beszédében.

S ezt már harmadszor teszik azzal a szegény csacacsádecskai néppel, mely mindezt birka-türellemmel viseli, mert — köszönet hazafias papjainak — nincsen tót felbujtatója, s nem veszi be a tót túlzók maszlagát.

Sed quousque tandem...? S ki a hibás? Talán a tanfelügyelő? akinek kötelessége lett volna a minisztert mindjárt e tanító idehelyezésénél értesíteni, informálni, hogy ez az áthelyezés többszörösen hátrányos, s így mindjárt megmáltandó lett volna? — Vagy a tanfelügyelőnek ezt nem szabad tennie a miniszteri leirattal szemben?

Avagy talán a főbíró? ki nem sürgette eléggé az áthelyezést?

Avagy a közigazgatási bizottság? mely vizsgálta az ügyet, s az én felszólalásomra is — vizsgál, avagy alszik? Nem hogy a tanfelügyelő által adná a felvilágosítást a megyegyűlésen, hanem — vizsgálatot indít. A tanfelügyelőnek Trencsénben a megyegyűléseken — úgy látszik — csak *szavazni muszáj* — avagy *nem szabad*, azért is megyebizottsági tag; — de felvilágosítást adni nem szabad.

Nem tudom, ki a hibás; — de a hiba nagy, s azon *sürgősen* javítani muszáj.

Ha el tudták helyezni a kiszucaujhelyi állami elemi iskolai igazgató-tanítót, nem tudom, mi okból; s ugyanót visszahelyezni, szintén nem tudom, mi okból *rövid két hét alatt*, — azt hiszem, a csacacsádecskai tanítónak is találhattak volna valahol helyet *e másfél év alatt*, — és áthelyezhették volna őt a gazdag állam költségén.

Uraim! Ne feledjük el, hogy a XX. században a szocializmus és demokratizmus korát éljük; — tehát letűntek a politikai, s a közigazgatási basáskodás napjai. Szolgálják a *közügyet*, az az ország, és a nép javát. — Azt hiszem: *erre esküdtek*.

Szolgálják tehát a közügyet mindnyájan becsületesen.
Spanyár István,
csacai káplán.

Ujdonságok.

A Népszövetség Nyitrán.

Az országos Katholikus Népszövetség *nyitrai* szervének megalakulása ma vasárnap lesz délután 3 órakor a városháza nagytermében.

A budapesti központot az alakuló gyűlésen *Jánoky-Madocsány* Gyula orsz. képviselő és *Haller* István főtitkár fogják képviselni.

Nyitraváros katolikus közönségét ezúton is felkérjük, hogy a gyűlésen, mely Nyitrán a Népszövetség szervezésének kiindulási pontját fogja képezni, minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjék.

Személyi hír. Gróf Wilczek Frigyes főispán folyó hó 14-én délben székhelyére érkezett, majd hivatalos teendőit elvégezve, 16-án délután rövid tartózkodásra Budapestre, onnan pedig jelenleg Grázban tartózkodó családjá körébe utazott.

Egyházmegyei hírek. *Velcsey* Antal alsókörkényi plebánost, a vallásalap mint kegyúr a nyitrakolosi plebániára prezentálta, s ennek alapján a megyés püspök a fent nevezett plebánost nyitrakolosi plebánossá nevezte ki. A *boszászi* plebániát *Feitscher* Ágoston odaváló adnistrátor kapta meg. Az új plebánosok buzgó tevékenységű férfiak s lelkes szövetkezeti emberek, akitől új működési körükben hivatásukat várhatnak. *Kolos* József tornyosi káplán Alsókörkénybe adnistrátornak, *Záskvara* Károly kolosi adnistrátor Zsámbokrétre kiségitőnek küldetett.

Új alesperesek. *Oravszky* Rezső belapataki plebános a rudnói, *Benyák* József viszocsányi plebános a baáni, *Blazsek* Lajos harmatosi plebános a zsolnai kerület alesperesévé neveztettek ki.

Gondnoksági kinevezések. A vármegye főispánja a bódvalói állami elemi népiskola gondnokságához elnökké *Varga* György gazdasági intéző radosnai lakost, taggá pedig *Leszai* János bódvalói kisbirtokost; a hlubokaihoz elnökké *Zlocha* Tivadar hlubokai körjegyzőt, tagokká pedig *Csorbda* Pál, *Kovács* Pál és *Moravék* János földművelők és *Hirach* Salamon korcsmáros hlubokai lakosokat; a hrádeciehez elnökké *Dosthál* Gyula privyegyi községi jegyzőt, taggá pedig ifj. *Kmethy* István s. jegyzőt; a szakolcáihoz elnökké *Czobori* Károly polgármestert, tagokká pedig dr. *Felbert* Henrik nyug. városi főorvos, *Jaskó* Gyula és *Riegler* Henrik nyug. gymnasiumi tanárok szakolcái lakosokat kinevezte.

Eljegyzés. *Ghyllányi* József, *Ghyllányi* Alfréd lajosfalvi birtokos és neje *Krajcsóvic* Szidónia fia jegyet váltott *Frideczky* Marcsa úrhölgygyel, *Frideczky* Béla, érsekújvári főszolgabíró és *Hyross* Vilma leányával. Az egybekelés januárban fog megtörténni.

A vármegye törvényhatósági bizottsága értesülésünk szerint a folyó hóban — Karácsony után — rendkívüli közgyűlést fog tartani.

Halálozás. *Molnár* József Nyitravármegye törvényhatósági m. kir. főállatorvosa Nyitrán f. évi december 6-án d. u. 2 órakor, életének 52-ik, boldog házasságának 13-ik évében, Istennel kibékülve, nagy szenvedések után az Úrban elszenderült. Temetése f. hó 8-án ment végebe. Az elhunytat neje szül. *Rudnay* Eleonóra és hat kiskorú árva, jobbára még apró kis gyermek gyászolja.

Virágos mezőn tarolt a könyörtelen halál, midőn letört az élet rózsafájáról egy feslő bimbót alsó- és felsőmatyasóczy *Matyasóvszky* Marcsika gyógyszerész-gyakornokot, özv. *Matyasóvszky* Gyuláné szül. *Szeccsányi* Anna leányát, a ki f. évi december hó 6-án, 20 éves korában, születésnapja évfordulóján, hosszas betegség és a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után, csendesen elhunyt. A sok szép reménnyel sirba szállt fiatal lányt f. hó 8-án temették nagy részvét mellett.

Nyugodjanak békében!

Városi közgyűlés. Nyitra város képviselőtestületének f. hó 9-én *Faschler* Ferenc polgármester elnöke alatt tartott közgyűlésén a legtöbb adót fizető városi polgárok névjegyzékének kiigazítására kiküldött bizottság bemutatta a már kiigazított virilista-névjegyzéket. E szerint *Pollák* Izidor felvetett a virilisták közé, mint új tag, *Latkóczy* Imre elhalálozás folytán, dr. *Munels* Lajos pedig azért, mert hivatalánál fogva tagja a képviselőtestületnek a rendes, *Ocskay* László pénztáros hasonló okból a pottagok sorából töröltettek.

Árpássy Imre, *Morton* József, dr. *Sztránszky* Izor, *Csernyák* Rezső felhívatnak nyilatkozatra aziránt, vajjon mint virilisták, vagy mint megválasztott tagok akarják-e jogukat gyakorolni?

A *tűzoltószertár* és mászoház megépítésére a városi tanács a *vásárteret* hozta javaslatba, a hol egyszersmind a gazdasági épületek is elhelyezést nyernek. Az építkezés költsége körülbelül 52 ezer kor. van előirányozva. A közgyűlés elfogadta a tanács javaslatát, s ehhez képest most ki fog iratni a versenytárgyalási árlejtés.

Burkolati munkálatok az 1909-ik évben az I. és IV. kerületben, az Ápolda-utcában, a bástya-utí lejárón, a Révutczában s ezenkívül, a hol a

süppedések már mélyebbek, fognak eszközöltetni. A Gyűrky-utca a közepén 4 méter szélességben fejkövel, a széleken zabori gránittal fog boríttatni. A Nyitrán létesítendő *vízvezeték* tárgyában a város feliratban fordul a földművelésügyi miniszterhez, hogy az előmunkálatok végzésére állami költségen szakközeget küldjön ki. A Nyitrán székelő katonai, állami és megyei hivatalok felszólíttatnak a felirat aláírására, melyet a kormányának küldöttség fog átnyújtani.

A róm. kath. elemi iskolák építési ügye a legközelebb összehívandó rendkívüli közgyűlésen fog tárgyalatni.

A Bástya-utról a Váralja-utczába levezető lépcső *Váralja-lépcső* nevet kapott.

Szociális gyűlés. *A nyitrai ker. szociális* egyesület dec. 13-án d. u. 5 órakor gyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. Ötven csoda a természet s művészet világából, vetített képekben, felolvassa *Hatala* István dr. — 2. A szociális kongresszus tanulságai, előadja *Kaszala* János dr. — 2. „A légy“, monolog, szavalja *Urbánek* István. — 4. A közös szoba, vig bohózat egy felvonásban. Belépődíj nincs.

Adomány. *Lévay* Istvánné szül. *Horra* Julianna budapesti urnó szülőfaluja *Kovarc* templomának remek kivitellű értékű (400 koronás) *Mária-szobrot* ajándékozott. Ezzel úgy a kovarci plebánost, mint a híveket a legmélyebb hála kötelezte. A remek szobor *Schmidt* János budapesti oltárépítészeti műintézetét dícséri.

Egy darabban testőr tragédiája. Lakácsról jelentik, hogy *Krutek* Ferdinand, m. kir. darabant-örmester, ki szabadságát szüleivel töltte, f. hó 8-án reggel haza indult *Nezsettéről*, hol vadászaton volt az előző nap. Vigyázatlanságból töltött és felhúzott fegyverét melléhez támasztotta és úgy ült a kocsi. Asakártnél tért rá a Lakács felé vezető útra kocsija. A rossz uton nagyott zökkent a kocsi és ennek következtében elsült a fegyver és az egész lövés szíven találta. A szerencsétlenül járt darabant 28 éves volt. Édes atyja a püspökségi uradalom tehenei gazdája. A fia is szolgált mint juhász bojtár az uradalomnál. Az igen jóra való fiatal embert mindenki kedvelte és azért óriási részvétet keltett szerencsétlensége. 10 én reggel Nyitráról megérkezett a katonai vizsgáló-bizottság dr. *Demjén* ezredorvossal és később a polgári hatóság. A hivatalos boncolás után, nagy részvét mellett temették el a szerencsétlenül járt testőrt. Budapestről öt bajtársa jött el a végtisztességre.

Katholikus népszövetségi mozgalom. Lélelemelő ünnepnek volt színtere dec. 6 és 8-án *Tuzsina* község. Ekkor volt a népszövetség zászlóbontása. A vezérek sovány reménytel néztek az eredmény elé, hiszen a tuzsinaiak a legrosszabb hirben állottak a megyében. E lap hasábjain nem egyszer meg is pirongatták őket, legyenek tehát egyszer meg is dicsérve. *Bresztyenszky* K. képviselő és *Amon* V. gyógyszerész urak azt hitték, hogy közáporral fogják őket fogadni, amint egyesek persze nem tuzsinaiak ígérték, de mily kedves csalódásban volt részüik, mikor a nép harsány éljennel fogadta őket, s osztatlan figyelmével hallgatta a szónokokat. Először *Greschner* János beszélt. Az ünnepi szónok a közkedvelt képviselő volt. Beszédjével valósággal lebilincselte hallgatóit. Az eredmény meglepő volt. Néhány óra alatt 235-en iratkoztak be a népszövetségbe. A tisztikart dec. 8-án választották meg. Igazgatónak egyhangú lelkesedéssel a falu ősz plebánosát kiáltották ki, akit nagy elismerés és tisztelet illet meg, hogy 70 éves kora dacára is töle telhető buzgósággal áll élére a modern népművelési mozgalomnak.

A népszövetségen kívül a fogyasztási szövetkezet ügyét is rendezték s biztos alapokra fektették. A képviselőn kívül *Amon* V. gyógyszerésznek volt e munkában oroszlanrésze. Legmélyebb köszönet mindkettőjüknek. Dec. 6. és 8. felejthetetlen napja lesz *Tuzsinának*. Megmutatták, hogy a legmostohább viszonyok dacára is ők sem az utolsók, hanem az elsők közé tartoznak a megyében. — *Egy jelenvolt.*

Egy interpellatio. F. hó 18-án *FMKE* gyűlése lesz. Egy dologban szeretnék akkor interpellálni. De mivel a gyűlésen nem jelenhetek meg, a közvélemény könyvébe, az újságokba írom be interpellációimat. Szól pedig a következőképen. 1. Van-e tudomása a m. t. választmánynak arról, hogy létezik egy igen jól szerkesztett, jó irányú, képes és egy évre csak 6 koronába kerülő gyermeklap a „Kis Pajtás“ (megjelenik Bpest, VII., Thököly-út 16. sz.), melyet a gyermekek nagyon szeretnek, mert csak Nyitrán 72-en hozatják?

2. Van-e tudomása továbbá a m. t. választmány-nak, hogy az egyesület főtákar ura szavát adta a lap szerkesztőjének, hogy a felfúj és vízenyos erkölcsű „Én Ujságom“ mellett ezen jó lapot fogja ajánlani és terjeszteni az egyesület által fentartott és segélyezett iskolákban? S végül 3. van-e tudomása a m. t. választmány-nak, hogy a főtákar úr eddig még a kisujját sem mozgatta meg ezen a józan nevelésre erősen befolyó lapocska érdekében? S ha a m. t. választmány-nak minderről van tudomása, kérem, hajlandó-e a „Kis Pajtás“-t felkarolni s hajlandó-e a főtákar urat figyelmeztetni, hogy váltsa be adott szavát?

U. i. Kérem azon kath. papok és hitoktató urakat, akik a FMKE által fentartott és segélyezett óvodákban, iskolákban működnek vagy legálább felügyeletet gyakorolnak, hogy levélbelileg keressék fel a FMKE főtákar urat és kérjék, hogy a „Kis Pajtás“ fele számban küldje az „Én Ujságom“-mal az illető iskolákba és óvodákba. Szavát adta, hogy ha a pap fogja kérni a „Kis Pajtás“-t, megküldi.

A katolikus körből. A nyitrai kath. kör *vigalmi* bizottsága f. hó 10-én ülést tartott, melynek legfontosabb tárgya volt a farsangi mulatságok napjainak megállapítása. A bizottság hosszabb eszmecsere után elhatározta, hogy *január 9., február 1. és február 21-én* hangversennyel és műkedvelői előadással összekötött táncvigalmat fog rendezni. — Ugyanezen a napon a *közművelődési* bizottság is ülésezett a felolvasó esték megállapítása és a felolvasók kijelölése céljából. A legközelebbi felolvasó est f. hó 20-án lesz, a mikor *Tukács Béla* kir. tanfelügyelő, a közművelődési bizottság elnöke fog felolvasni a történelem köréből vett tárgyról. A további felolvasásokra nézve a következő megállapodás történt. *Január 17-én* felolvas dr. *Franciscy Lajos*, *24-én Steiner Gyula*; *február 14-én* dr. *Mihalovics Ede*, *28-án* dr. *Pásztor Zoltán*; *március 7-én* dr. *Puchovszky Bálint*, *14-én* dr. *Biringier Ferenc*, *21-én* *Benes István*, *28-án* *Roch Gyula*.

A cselédeleányok ünnepe. Teljes egy évig vártak az egyesületi szallagra és éremre, míg végre dec. 8-án megkapták azt. *Mihalik József* apátkanonok úr adta fel azt nekik a piaristák templomában. Megható volt nézni azt a 85 egyszerű leányt, a mint odalépnek az Úr oltárához, felveszik az egyesületi jelvényt s vele mindegy megesküsznek, hogy tiszta életet élnek, uraiknak engedelmeskednek. S ez a megatartottság kéri a kanonok úr nagyszabású beszédjéből is, a ki a jelenlévő hölgyeket buzdítja, hogy szívesen foglalkozzanak az elhagyott leányokkal, vigyék példájukkal és bánásmódjukkal a tanulatlan szivekbe a vallásos érzületet, s ha ezt teszik, csak maguknak végeznek kamatozó munkát, mert a cselédek jobbak, engedelmesebbek, hüebbek lesznek. Majd szép szavakban buzdítja a leányokat is, hogy tegyék magukat méltókká arra a két Szivre (Jézus, Mária) melyek az érmen vannak kivésve, legyenek engedelmesek, mint engedelmes volt az a két Sziv is. Az ünnepély után a lányok a velők foglalkozó hölgyek vezetése mellett visszatértek a belv. r. k. iskola termébe, a hol *Juhász Sándor* elnök és *Mihalik József* apátkanonok úr jószívűségéből uszonnában részeselettek. Az egyesületnek eddig 140 felvett védenca és 68 egyelőre csak beirt leánya van. Így tehát a kath. Nővédegyesület 208 szegény leány fölé terjeszti ki anyai kezét. Védi őket a rossztól s oktatja őket a jóra. Kívánatos volna, hogy a háziasszonyok is támogassák ezen nagy munkájában. A támogatás a cselédeleányokkal való jó bánásmódban és több törődésben állana. Ez nem sok, nem is megerőltető dolog. Jó volna megpróbálni.

Stummer Sándor báró nagybodoki nagybirtokos vadászaton annyira meghűlt, hogy már két hónapja súlyos beteg. A 76 éves báró meggyógyulásához kevés a remény.

A F. M. K. E. központi választmánya 1908. dec. 18-án fél 12 órakor Nyitra a városháza nagytermében ülést tart. Tárgysorozat: I. Az elnökség időszaki jelentése. 1. A nyitrai közművelődési ház. 2. Az Orsz. Közművelődési tanács és a FMKE együttes akciója Nyitra, Hont és Bars vármegyék alfabetáinak magyar olvasásra és írásra való tanítása iránt. 7. Az egyesületi óvodákról. 4. A FMKE könyvtáráról. 5. A törvényhatósági választmányokról. 6. Halálozások és új tagok. 7. Az egyesület pénzügyei. II. Kérvények. 1. Stubnyafürdő állami iskola ifjusági könyvtárát kér. 2. Az Orsz. Közművelődési Tanács az évi tagsági díj megállapítását kéri. 3. A fűrészi evang. iskolaszék iskolája föl-építésére segélyt kér. III. Indítványok. 1. Az elnökség indítványa a Magyar Képzőművészeti

Társulatba való belépés iránt. 2. Fodor János zsolnai tanár indítványa a felvidéki magyar társadalmi egyesületek egyesítése iránt. 3. Az elnökség indítványa több könyvtárkezelő jutalmazása iránt.

Installáció Nadlányban. Bundala János dr., volt fővárosi káplánt, kinevezett nadlányi plebánost f. é. dec. 8-án installálta Kovács József korosi esp. plebános. A templomi ajtatoság után az új plebános ebédet adott vendégei tiszteletére, kik szívből fakadó felköszöntőket mondtak a derék házigazdára.

Miért késik? Érthetetlen, hogy a nagy-tapolcsányi járásban a községi választások, dacára az előre bejelentett készülődéseknek, belátatlanul időkig kitolódtak. Furesca ez most, midőn a közönség várakozását feleségítzte az illetékesektől itt-ott elejtett kijelentések és a törvény által előírt határidő is veszedelmesen közeleg úgy, hogy ez évben, már csakis lázas gyorsasággal lehetne e mulasztást pótolni. A mulasztás és késedelem pedig sokszor kellemetlen a Csanáttorokra.

A körorvos lakbérére 1000 korona.

Ezt már igazán érdemes az ujságba kiírni, hogy egy körorvos lakbérért Nagytapolcsányban 1908. dec. 1-én a városi képviselő testület egy tüzesen előadott subjektív szónoklat hatása alatt a városi előjáróság javaslata ellenére 1000 koronában szavazta meg. A tény tisztán látása szempontjából a szereplők neveinek megemlítése nélkül konstatáljuk, hogy a vármegyei főorvos lakbérére 750 kor., a járási orvosé 500 kor., az ezek alá rendelt körorvosé 1000 korona. Mégis csak furesca, de hát ezt a megye jóváhagyani nem fogja annyi bizonyos s így kár volt a szépen elszavalt szónoklatért.

Színészek Chinoránban. Ki hitte volna, hogy a nemzet napszámossai még Chinoránt is meglátogatják, sőt 8 napot ki is teleljenek a nagyvendéglő tágas iójában felállított színpadon. Dictum-factum, így áll a dolog s azóta a chinorániakkal nem lehet csak úgy akárhogy erről diskurálni, mert a dologban azon fordul meg a nevezetesség, hogy a chinoráni színházban a közönség igazán otthon érezte magát s az intelligencia mindennap pontosan megjelent az előadásokon. A derék színtársulat legnagyobb sikerét „A méltóságos csizmadia“ bemutatásával arrattá, amihez a korhöz és a dekorumot a fiatalság szolgáltatta úgy annyira, hogy egy hölgy szellemesen tette azt a megjegyzést, hogy Rauchertheater in Chinorán. Éljenek a boldog Chinorániak!

Tanítótávtozás. Huszárik Győző, nyitra-pásztói kántortanító lemondott állásáról, mert Heves megyében kapott alkalmazást. A pásztói állásra már ki van írva a pályázat.

Birtok vétel. — új patrónus. Gróf *Ballestrem* Xav. Ferenc, a német katolikus centrum párt egyik vezére, pápai titkos kamarás megvette lovag *Hahn* Samutól a liethavai és sztreceányi birtokot 10 millió 700,000 koronáért, s december 1-jével át is vette. Ilykép Sziklaszoros, Csacza, Turzófalva, Hegyeshely, Dombelva, Liethava, Kuhfalva és Rajecz plebániák patrónust cseréltek.

Felhívás. A társadalmi körök, egyesületek és egyéb intézmények magasatos céljának legnagyobb akadály, hogy tagjaik nem ismerik feladataikat, nem lelkesednek értük s nem vesznek részt a társadalmi munkában. Csak fokozza a bajt az, hogy a kiket legálább a megélhetés gondjai a társadalmi munkára kényszerítettek, oly irány szolgálataiba szegődtek, mely nem épít és gyarapít, hanem rombol és pusztít, nem gyógyít és élét, hanem sorvaszt és gyilkol, mint pl. a szociáldemokraciá. Egyetlen segítség itt a népfelvilágosítás becsületes és kitaró munkája. Megértetni az osztályokkal, hogy a társadalmi téren feladataik vannak, miket elhanyagolni megboszulatlannal nem lehet s lefűcszni az ámitókat, kik a népmentés ügyére alatt saját önző céljaikat keresik. E népfelvilágosítás érdekében arra vállalkozunk, hogy a keresztény műveltség terjesztőinek a hallgatóság megnyerésére s az előadások szemléltetéséhez rendkívül alkalmas vetített képek beszerzését fogjuk eszközölni. Az intézményt szövetkezeti alapra fektetve a következőképen rendeztük be. 1. Minden kör, egylet vagy iskola évi 25 kor. tagdíj mellett tíz képsorozatot kap szöveggel, utasítással a gépkezeléshez s a sorozatokat tetszés szerinti időben küldjük. 2. Az előfizetésekből összejövő pénzt arra fordítjuk, hogy minden évben teljesen új képsorozatot kapjon minden előfizetőnk. 3. A hol az egyesületnek saját vetítőgépe nincs, készséggel szolgálunk kölcsönképpel, melyért azonban minden egyes előadásához szülő használatért 3 kor. díj fizetendő. 4. A kinek csak egy két sorozatra van szüksége s nem lép be a rendes előfizetők közé, bármely sorozatot kölcsön kaphat 3 kor. díj beküldése után. 5. A mely egyesület gépet akar beszerezni, legjobb és legolcsóbb gépet kaphat, ha általunk rendel meg, mert a legkiválóbb cégtől a számosabb rendelésre való tekintettel árendeményt eszközöltünk ki, melyet az egyesületek javára írunk. 6. A megrendelt képsorozatok bármelyike csak egy előadásra illetve napra szól s azért másnapon express vagy címünkre vagy az általunk jelzett címre küldendő a képsorozat

és szöveg. A jelen téli időszakra megrendelhető képsorozataink a következők: 1. Jézus élete. 2. Jézus szenvedése. 3. Százhatvan színes kép az őszövetséghez (szöveg nélkül tíz darab kölcsönjegy egy kor.) 4. Szentföld. 5. Róma. 6. Lourdes. 7. Katakombák. 8. Az egyház diadala a pogányokon. 9. X. Pius pápa. 10. Monte Rosa. 11. Ötven csoda a természet és művészet világából. 12. Világ körül I. rész. 13. Világ körül II. rész. 14. Régi Görögország. 15. Az éjjeli nap országa. 16. Spanyolország és a bikaviadal. 17. Rajna. 18. Norvég partokon. 19. A festészet remekai. 20. Alkohol. Az elküldendő képsorozatok címét és a tartandó előadás napját az elküldés pontos eszközölése végett két három héttel előbb kell közölni. Cím: ker. szocialis egyesület vagy kath. legényegylet Nyitra.

Pápai jubileum Nyitrabajnán. A nyitrabajnai r. k. elemi iskola f. hó 15-én ünnepli meg a pápai aranymiséjét. D. e. 8 órakor ünnepélyes szentmise a plebánia templomban, melynél a növendékek és tanítók 4 szolamú misét adnak elő négyes karban. Mise után felvonulás az iskolatestvérek intézete szintermébe, hol az ünnepély 10 órakor kezdetét veszi. 1. Pápai himnus. 2. X. Pius Pápa életrajza; előadja tót nyelven Boll János plebános, magyar nyelven Nymethy Lajos nyug. esperes, intézeti lelkész. 3. Leo és Attila. Szindarab 2 fölvonásban. 4. A nemzetek hódolata. Előkép. 5. Himnus. A szüneteket az intézet zenekara és a növendékek énekkara töltik be.

Népmissió. Lapunk már egyszer jelezte, hogy Nyitrapereszlényben ez évben népmissió lesz. F. é. dec. 12-én a déli vonattal érkező Szomorfalura p. Csambál és p. Szilveszter jézustársasági atyák, kiket óriási lelkesedéssel és lovasbandériummal fogadott a nyitrapereszlényi plebánia népe. A jó páterek még ugyanaznap délután megkezdették a népmissiót, mely tíz napig fog tartani.

Bérlécsere. Báró Steiger Albertnek Kálmánfalun levő, 11 száz holdból álló birtokát, melyet eddig a Wertheimer család bérelt, kivette Weisz Nathán, trencsénbaáni lókereskedő, a ki holdankint 34 koronát fizet az adón kívül.

Elütött pályáőr. A nagysurányi pályaudvar közelében, f. hó 9-én délelőtt az Egyháznagyszeg felé vezető út és az aranyosmaróti vasutvonal átszelőjénél könnyen halálössá válható szerencsétlenség történt. Mravec János vasuti pályáőr a váltót igazgatta. Epen akkor robotott arra az aranyosmaróti személyvonat és a gondatlan pályáőrt elütötte. Mravec János a baleset következtében erős zúzódásokat szenvedett a fején és bal vállán.

Baleset a nyitrai gőzmalomban.

Gabula István 40 éves Árpádgőzmalmi munkás szerdán gondatlanságból súlyos baleset áldozata lett. Nevezett munkás ugyanis munka közben annyira közelébe állott a motorgépeknek, hogy annak szíja egyik karját elkapta és a könyök fölött eltörte. A szerencsétlenül járt munkást a nyitrai megyei kórházban tartják ápolás alatt.

Elvont italméresi engedély.

A Tóth Vilmos-utca közelében a legutóbbi napokig egy, a város legsötétebb zugába is alig beillő kocsmá díszelgett. A kocsmái verekedések, duhajkodások és trágár ordítások napirenden voltak benne s a nyitrai rendőrségnek ugyancsak sürűn akadt dolga vendégeivel. A nyitrai kir. pénzügyigazgatóság a napokban elvonta a kocsmahelyiség tulajdonosától az italméresi engedélyt, ami a pénzügyi kormány ismeretes ebbeli rendelkezésének tulajdonítható. Ezzel a setáló közönség is meg lett mentve az ottani botrányok kellemetlen élvezetétől.

Petőfi-ereklyék A Bajza-utca sarkán befejezéséhez közeledik a Petőfi-ház átalakításának munkája. Az érdekes muzeumban Petőfi ereklyéin kívül Jókai Mórnak és a költő több kártyáinak emléktárgyait is kiállítják. A muzeum ünnepies megnyitása 1909 március 15-én lesz, tehát a tárgysorsjáték húzásának megejtése után egy héttel. A Petőfi Társaság ismételve kéri a közönséget, hogy a Petőfi ház létesítése és fenntartási költségeire rendezett 1 koronás sorsjegyeknek vételével és terjesztésével támogassa kulturális és hazafias törekvését. A gazdag nyereményekben bővelkedő sorsjáték sorsjegyei megrendelhetők a Petőfi Társaság irodájában: Budapest, IX., Boráros-tér 2. szám alatt.

Hamis pénz. Vezek János és Flóris Tamás nyitrai járási parasztleányokat a miap tetlen érték, amint hamis, — ólomból készült kétkoronasokkal akartak fizetni az ottani fűszerkereskedésben. Mindketten azzal védekeztek, hogy a hamis pénzt ők is kapták másoktól. Alapos a gyanu, hogy a hamis pénzt a parasztleányok maguk gyártották és azt a hiszekeny parasztnép között forgalomba akarták hozni. Ezért megindították ellenük a vizsgálatot.

A tótmegyeri Népház. Említettük már, hogy özv. gr. Károlyi Alajosné 12,000 kor.-t adományozott egy, Tótmegyeren létesítendő Népház céljaira. Most arról értesülünk, hogy *Darányi Ignác* földmívelésügyi miniszter tárcája terhére 6000 kor. utalványozott ki a házépítésre. Ezenkívül gróf *Károlyi Lajos* 2500 kor.-val és ingyenes építőanyaggal járult hozzá a Népház megépítéséhez. A Népház vezetősége ez úton is halás köszönetet mond a nemes szívű jótévedő adományaiért.

Drága kutya. Cardéza Miklós birtokosnak Bécsben elveszett egy kutyája; a szerencsés megtaláló ötszáz koronát kapott jutalmul. E kutya apját pedig 6000 koronáért vásárolta meg annak idején az ura.

Elhagyatott temető. Talán még a legutolsó faluban sem talál az ember elhagyatottabb állapotban levő temetőt, mint Nagytapolcsányban. A sertések és egyéb állatok szanaszét járhatnak benne, mert a kerítés sok helyen a földön hever. A dolog valóban megütközést keltett annál inkább, mert mindenkinek szemébe tűnik, a ki a városból a vasútra megy. A zsidó és a katolikus temető kerítése között olyan a különbség, mint az új uriruha és rongyos koldusruha között. Csodálatos dolog, hogy ez egy városban lehetséges!

A Nyitrai Gazdasági Egyesület igazgató választmánya folyó hó 7-én saját helyiségében látogatott ülést tartott s ez alkalommal a földmívelési kamarák ügyében az O. M. G. E.-ben tartandó értekezletre Mezey Gyula ügyvezető alelnököt teljes felhatalmazással küldötte ki. — Ugyanezen ülésen Bossányi Lajos e. tag javaslatára elhatározta, hogy egy Pozsonyban létesítendő hízó állatvásár és huskonzervgyár ügyében már évek előtt indított mozgalmat megújítja, a kérdés tanulmányozására az ügyvezető alelnök vezetésével Engel Henrik, Gross Hugó, Leidenfrost Károly választmányi tagokat és Hercmánszky Imre titkárt kiküldi. — A fertőző hüvelyhurut ügyében, mely az ország több vidékén fellépett és a szarvasmarha állományt komoly veszéllyel fenyegeti, Gross Hugó közgazdasági előadó indítványára felterjesztést intéz a földmívelésügyi kormányhoz oly értelemben, hogy ezen állapotbeteget is sorozza az állandóan nyilvántartott járványos állati betegségek közé.

A kivándorlás újra kísért. Az amerikai elnökválasztás bekövetkezendő eredménye hazai munkáviszonyainkra szomorú következtetéseket fog hozni. Még el sem dőlt a választás, s a mi kivándorlásunk máris fokozottan emelkedik. Rózsahegyéről érkezik a sajnálatos hír, hogy a felvidéki tótságnak Amerikában levő hozzátartozói leveleikben felszólítják földieiket az Amerikába költözésre, mert az ottani munkáviszonyok az Unió elnöki székének betöltésével tetemesen javulni fognak. Rózsahegyén s vidékén a buzdítás eredményeképpen a kivándorlási vágy szomorú mérvet kezd ölteni. Ugyanis mint írják, már eddig is mintegy 50 család kért útlevelet s az Újvilág ellenállhatlan vonzerőt gyakorol az odavágyó tömegekre. Ugyanilyen hírek érkeznek Hont- és Bars megyékből is, hol a kivándorlási mozgalom szintén erősen lábrakapott. — A kivándorlási ügyek munkája tehát jó eredménnyel jár. Ideje volna, hogy a veszély elhárítására az államhatalom teljes erejével lépjen közbe.

Betöréses lopás. A múlt héten a keddről szerdára virradó éjjel, kellemetlen vendégek jártak Draskovich grófné püspökii kastélyában. Ugyanis — mint Érsekújvárról írják — a jelzett időben a Draskovich grófok ősi püspökii kastélyába, eddig még ismeretlen, de a furfangosan kieszelt és végrehajtott nagy betörés körülményeit tekintve, a helyzettel teljesen ismerős betörők behatoltak és a belső szobák egyikéből négy darab ezer koronás bankót elloptak. A betörés elkövetésével a szolgaszemélyzet két tagját gyanúsítják, de a bűnösséget eddig nem sikerült rájuk bizonyítani. A csendőrség egyébként folytatja a nyomozást.

Hangok a gyermekkorból. A folytonos hájsza és küzdelem kevés időt enged a gyermekkor szép napjaira való visszaemlékezésre, de annál nagyobb örömmel tölt el bennünket, ha kevés nyugalmas óráinkban és ünnepi pihenéseinkben a szép gyermekkor emlékeit felidézük. Különösen a karácsony örömteljes áhítata marad élénk visszaemlékezéseinkben és ezt a visszaemlékezést teszi erőteljesebbé a karácsonyfa-angyalcsengő, melynek forgalombahozatala a cs. és kir. udvari szállító Konrád János, Brúx 2111 sz. (Csehország) érdeme. Tisztelt olvasóink figyelmét felhívjuk ezen hirdetésre, mely ezen újdonságra vonatkozólag minden közelebbi adatot tartalmaz. Nagy képes főrajegyzéket fenti udvari cég kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve küld.

Felsenburg Fülöp Nyitrán 1864 óta fennálló ékszerész cége a nagyérdemű vevő közönségnek remek szép karácsonyi ajándéktárgyakat ajánl, valódi gyémánt és arany ékszerekben, eredeti schwajeci órákban, ezüst és a híres Würtembergi chinaezüst tárgyakban. Egyben tisztelettel kérem, hogy igazán szép kiállítással, minden vétel kötelezettség nélkül, megtekinteni méltóztassék, a hol már igen csekély árért szép és mutatós tárgyakat látni. Vidékre készséggel küldök választékot. Mély tisztelettel 165. 1-2. Felsenburg Fülöp.

Színház.

Mult heti számunkban helyszüke miatt le kellett mondanunk a mostani színi évad első nagy sikert ért darabjának, a tatárjárás előadásának bírálatáról. Örömmel ragadjuk meg tehát az alkalmat most, hogy erről az értékes színházi estről legalább utólag elmondjuk véleményünket. Tesszük ezt nemcsak azért, mivel a tatárjárásban az igazi művészet légrétegeiből vett alkotás hozatott színre, hanem különösen azon szempontból, mivel itt nyertünk először legmegfelelőbb alkalmat színtársulatunk főbb erőinek méltó megismerésére. A nagyszerű est főpontja Szabó Ferenc igazgatónak, elragadóan remek alakítása volt. Nagyra becsüljük a művészeti erőt, mely e nagy drámai színész színpadi előadásában nyilvánul olyan szerepek betöltésénél, melyekben a férfias komolyság vonzó jellege nyer kifejezést. A színművészeti karrier nehézségeinek ilyen leküzdése megbecsülhetetlen babérokat terem. — Ugyancsak a tatárjárásban mutatta be tehetségét a maga egészében a társulat nőtagjainak egyik legkiválóbb művésznője, *Tarnai Leona*, Riza bárónő szerepében. A nehéz helyzetekben valóban figyelemre méltó könnyedséget mutatott s bájos éneke oly varázserővel hatotta át a nézőtér publikumát, hogy a legteljesebb elismeréssel kell neki adoznunk élvezetet nyújtó játékaért. Nagy tetszést aratott a fúrge, mindenkit túlcsevegő *Fenyvesi Olga*, úgy játéka elevenességével, mint katonadalainak bájos eléneklésével. *Rátkai Sándor* erőteljes és szigorú kaszárnyai generálisát renetikus tapsokkal jutalmazták. Az előadás sikeréhez nagyban hozzájárultak még *Garai Ius* kedves és behízelgő mozdulataival, *Stoll Béla*, mint a katonai intelligencia tragikomikus áldozata, *Bai László* kitűnő bakanótái és *Szentes János* tipikus béresgazda — alakítása.

F. hó 6-án délután a Nebántsvirág, este az Aszfaltbetyár c. énekes bohózat került színre. Az utóbbi előadásban csupán a szereplő művészek sikerült játéka nyújtott nagyobb élvezetet. *Tolnai Juliska* és *Rátkai Sándor* sok tapsot arattak a visszataszító szargon kiejtés hű utánzásával.

A történeti nagy idők világánál töltöttük a hetfői estét. Rostand Edmond: A sasfők c. történeti drámájának színrehozataláért annál nagyobb hálaival tartozunk színtársulatunk vezetőségének, mert az abban érintett kor nagy eseményei számos vonatkozásban állanak a mi történelmünk dicső lapjaival. A hallgatóságra mély hatást gyakorolt dráma egyik legmegrázóbb jelenete a negyedik felvonásban játszódott le, hol a wagrami 1809. július 5-6-iki francia győzelem elesettjeinek kinos halálhőrgése tartotta lekötve figyelmünket. *Sz. Hervei Erzsé* (Reichstadt Ferenc herceg) néhez és farszto szerepét oly dicseretes hűséggel és művészettel, oly erőteljesen és megkapóan ját-

szotta, hogy a közönség osztatlan tetszése valószínűs tüntetésben tört ki mellette. Teljes elismerésre méltó játékot produkált még *Fehér Artur*, a mindenható Metternich herceg és *Szabó Ferenc*, Flambeau Seraphin, egy rajongó Napoleon parti gránátos szerepében. A történeti visszaemlékezés valóban nemes élvezetet nyújtott.

Nagy sikerrel és készütséggel hozták színre kedden derék művészeink, nyitrai szereplésük első nagyobb figyelmet érdemlő vigjátékát, *Herczeg Ferenc*: a Három testőr c. bohózatát. E kitűnő bohózat, a komikum neveltető erejének minden lehető alkatrészeiben bővelkedve, színtársulatunk vigjátéki személyzetének előadásában, a kedélyes szórakozás és kellemes időöltés célját a legteljesebb mértékben szolgálta. Tetszéssel kísérte a közönség *Kelemen Pál*, *Rátkai Sándor*, *Stoll Béla*, *Fehér Artur* és *Márkus Sándor* kitűnő játékát. *Dán Katica*, *Szentes János*, *Szabó Ferenc* is jeleskedtek. Nagy élvezetet nyújtott *Garai Ius* ügyes és végtelenül természetű alakítása. Vigjátéknak ilyen összhangzatos előadásában gyönyörködni eddig aligha jutott osztályrészül a nyitrai közönségnek.

Állandó tetszéssel fogadták a komédiasok csütörtöki előadását is. A legnehezebb szerepek egyikét *Fenyvesi Olga* játszotta, elismerésre méltó biztossággal.

A Mezei-féle színiévadok idején állandóan felhangzott a közönség és a sajtó panasza a tökéletlen zenekarok ellen. Most ez irányban is teljes melegegedettség nyilvánul mindenfelől. Szabó színtársulatának zenekara jóval felülemelkedik a régi igazgató zenekarának színvonalán. H.

Telefon.

Póttáinknak. A lapunkhoz körülbelül egy hónap óta küldött költemények mind meg fognak jelenni, a beérkezés sorrendjében.

H. V. A templom ingatlanai után (ház, föld) kell községi póttadót, hasonlóképp kataszteri felmérési illetéket is fizetni. Maga a templom semminő adót nem fizet.

K. M. Lakács. Jönni fog s lehetőleg az egyik legközelebbi számban.

B. J. Pozsony. Egy fél évi előfizetést (5 kor.) kaptunk, de minthogy a lap hosszabb idő óta be volt szüntetve, újból kellett intézkedni a megindítás iránt.

Braunsteiner Mihály fia
 A n. é. közönség szives figyelmébe ajánlja 184. 1-2

**játék és baba-árúit
 karácsonyfa-díszzeit
 és cukorkaneműit.**

**Rendkívül mérsékelt áron!!
 Figyelmes és gyors kiszolgálás.**

Himző-munkákra kiválóan alkalmas

Pfaff-varrógépeit

ajánlja **SZLÁVIK KONSTANTIN**
 Nyitra, Plébánia-utca 4. szám.

A Pfaff-varrógépek — eltérőleg egyéb gyártmányoktól — acél alkatrészekből állanak az utolsó csavarig. Erős anyagok feldolgozására, mint ipari cégek előző helzen állanak. Tartósságuknál fogva hosszú időre szóló írásbeli jótállást biztosítok.

Javításokat elfogadok. Árjegyzék ingyen.

Kiváló tisztelettel
Szlávik Konstantin,
 mechanikus, optikus.

Győri országos cipészkiállítási aranyérem.

Csernyák József
cipész-üzlete
Nyitrán, Bottyán-u. 3.

156. 5-6

Legelsőrangú férfi- és női-lábbeli készítmények saját személyes felügyeletem alatt. Gyermekcipők. Érzékeny lábakra külön figyelem fordítatik. Gyors és legszolidabb kiszolgálás. — **Amerikai s más legújabb divatú facon. Raktár mindennemű kész férfi-, női- és gyermek-cipőkben is.** Cipőkellékek, mint fűzők, cipőkenőcsök stb. jó minőségben, nagy választékban. Vidéki rendelések legpontosabban és jutányos áron eszközöltnék.

Állami ezüst érem.

Legujabb üveg karácsonyfadísz !!

12 drb. válogatott, színes és ezüst üveg golyó és gyümölcs gondosan dobozba csomagolva a tárgyak nagysága és kivitele szerint K -40, -50, -60, -70, -80, 1., 1.30, 2., 6 drb. dobozban nagyobb kivitelben K -60, -80, -90. Összeállítások 24 drb-ból K -80, 1., 1.20, 36 darab-ból K 1.35, 1.60, 2., 48 darab-ból K 2.10, 2.50, 2.60, 60 darab-ból K 2.20, 2.80, 3.20. — 3 drb. üvegléggömb K -50. Karácsonyfa-angyalka K -40, -50, -60. Lametta (angyalhaj) arany vagy ezüst, borítékunkint K -06. Diódrót (esemegtartó) 100 drb. K -20. Karácsonyfa gyertyáskák 24 drb. dobozban K -50, -60, nagyobbak 15 drb. dobozban K -58, -75. Gyertyatartók tucatonként K -50.

Széküldi a pénz előleges beküldése mellett, 2 koronán felüli megrendeléseket utánvétellel a cs. és kir. udv. szállító **Konrad János** kiviteli háza, Brűx 2112. sz. (Csehország). Nagy képes főárjegyzék kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve. Magyar levelezés. 144. 6-6.

Seilnacht József
= képfaragó, oltárépítő és aranyozó =
templom művészeti műterme
GALGÓCZ
(Nyitra megye).

Oltárok, szószékek, keresztelő-kutak, szobrok és kereszt-úti állomások stb. izléses készítése. Régi oltárok átalakítása és diszitése. Vázlatokat és költségeloirányzatokat díjmentesen küldök. **Polychromikus festészet!** Mindennemű tárgyak minden alakban tirolai iparjelleg szerint.

Németprónai templom főoltára 1907. 149. 8-52.

Házi asszonyok részére
célszerű és közkedvelt
karácsonyi ajándék
egy jó gázfőző
és egy szépen nikelezett
gázvasaló,
mellyel legolcsóbban főzhetünk
és vasalhatunk.
Könnyű és tiszta kezelés, nagy kényelem !!
Olcsó áron és nagy választékban kaphatók
a Nyitrai Légszeszgyárnál
és Braun lámpakereskedő urnál
Nyitrán, Bottyán-utca 7.

Szőlőoltvány, amerikai és hazai vessző-eladási hirdetmény.

A nagyméltóságú Földmívelésügyi Miniszterium 60900/1896. számú szokványrendelete szerint válogatott első osztályú sima és gyökeres **Ripária-Portalis, Rupestris-Monticola és Vitis-Solonis** amerikai vadvessző, valamint ugyanily alanyokra nemesített, fenti rendeletnek mindenben megfelelő a legkiválóbb bor és esemege fajú **gyökeres fás és zöldoltványok** úgyszintén **hazai sima és gyökeres vesszők** kerülnek nálunk ezen évben nagymennyiségben eladásra.

141. 9-26.

Badacsonyvidéki Szőlőtelep kezelősege
Tapolcza (a Balaton mellett).

Mielőtt személy-, jelző- v. építési iránt intézkednék, **KÖLCSÖN** kérjen díjtalanul prospektust **MELLER L. EGYED** BUDAPEST IX., Lóráy-utca 7. Telefon-Interurbán 46-31.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárik István
úri és női fodrász
Nyitrán, Tóth Vilmos utca II. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen megfelelő higiénikusan berendezett **díszes úri és női fodrász-termét.**

Végez és raktáron tart mindennemű e szakmába vágó úri és női hajmunkát, úgymint hajbetétet, frizeteket, loknikat, frufrukat, egész és félparókákat, hajfonatokat minden színben, női fésülést, haj-és szakálfestést, úgyszintén tyukszemvágást jutányos áron. 92. 27-52.

Vesz vágott és kifésült hajat.
Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Minden előfizető a kiszolgáláshoz szükséges keféket, fésűket, hajport, bajuszkötőt, szivacsot s a többi tartalmazó fiókot kap.

Kifésült hajból fonatokat, loknikat s egyéb hajmunkákat a lehető legolcsóbban készít. **Ugyanott egy fiú tanoncnak felvétetik.**

Szolid és pontos kiszolgálás!

Ujdonság! Feltűnést keltő! Törvényesen védve!
Bejegyzett minta.

1. sz. Ragyogó karácsonyfa angyalcsengő

teljesen fémből, 6 aranyozott angyallal, 30 cm. magas. Összetörhetetlen karácsonyfacsúcs. Kifogástalan működésért jótállás. Legszebb és legujabb karácsonyfadísz, mely egy keresztény családban sem hiányozhatik.

A 3 gyertya melege a szerkezet lendítőkerékét mozgásba hozza és ezáltal a ráerősített javított acélpálcák a 3 harangra ütnek és kellemes ezüstcsengést hallatnak, mely ifjat és öröget áhítatos karácsonyi hangulatba ringat. **Ara dobozzal és használati utasítással bérmentve az összeg előleges beküldése mellett darabonként 1 kor. 50 fill.** 3 drb. K 4.—, 4 drb. 5.20, 6 drb. 7.50, 9 drb. 10.80, 12 drb. 13.50, 24 drb. 26.50. Utánvétellel 20 fillérrel több.

2. sz. Ugyanaz a karácsonyfa angyalcsengő, legolcsóbbabb, legfinomabb nikelezett kivitelben, csavart haranglábakkal és 3 gyönyörűen fénylő ezüst lametta virággal, melyek a gyertya meggyújtása után csodaszép fényugarakat lövelnek szét, dobozban, használati utasítással, bérmentve az összeg előleges beküldése mellett drabonként 2 kor. — 3 drb. K 5.50, 4 drb. 7.25, 6 drb. 10.50, 9 drb. 15.50, 12 drb. 20.25, 24 drb. 39.50. — Utánvétellel 20 fillérrel több.

Aki fenti csengőkből egy nál több darabot rendel, 10 darab válogatott művészeti látképes levelezőlapot kap. Készítik karácsonyi és újvi kártyát, melynek darabját mindenütt 10-12 fillérrel árusítják. — Besszerelés megengedve, vagy a pénz vissza, tehát kockázat kizárva! — Rendelések idejében intézendők:

Cs. és kir. udv. szál. KONRAD JÁNOS, Brűx 2111. sz. (Csehorsz.)
Kérje nagy képes legujabb főárjegyzékemet 3000 ábrával, melyet azonnal ingyen és bérmentve küldök. — Magyar levelezés. 145. 6-6

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

146.

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát. — valamint **férfiszabó-műhelyét,** melyben egy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, úgymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, címádkat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

Verebély Géza cég áruháza Nyitra.

Megkezdődött a nagy karácsonyi vásár!

Alkalmas, hasznos, szép és jutányos ajándék tárgyak:

Női szörme készletek: sálók, kendők, selyemből, plüsből. — Női plédek gyapjuból. — Kötények dús választékban. Kötött figarók, gallérok és golfkabátok. Zsebkendők mindennemű kivitelben. — Selymek, bársonyok és különféle blúzkelmek.

Nagy választék asztal- és vássoneműekben. — Remek és feltűnő olcsó női ingek kézi himzéssel. — Férfi nyakkendőkben és kalapokban óriási választók, feltűnő olcsó árakban. — Téli kötött és bélelt bőrkegtyű különlegességek.

Kocsi takarók, teveször és plüsből. — Úri kocsi és utazó plédek. — Szivar-, cigaretta- és pénztárca ujdonságok. — Felső és alsó ruházati cikkek. **Valódi amerikai sárcipők.**

A cég t. vevői iránti figyelemből tisztelettel tudatja, hogy az összes voál, delén, zefir, batiszt és női kelme maradékokat, melyek megközelítőleg 3000 métert tesznek, **eddig sehol és soha nem tapasztalt mesés olcsó árakban bocsátja rendelkezésükre.** — Miután ezen maradékok iránt már most nagy érdeklődés mutatkozik, úgy a t. hölgyközönség saját érdekében cselekszik, ha karácsonyi szükségletét, a most még **teljes választékból** fedezi.

SINGER Co. VARRÓGÉP RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

NYITRA, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 15. SZÁM.

94. 30-52.

Ezen jelzésem ismerhetők fel azon üzletek, a melyekben a **SINGER-varrógépek** árusítatnak.

Ezen jelzésem ismerhetők fel azon üzletek, a melyekben a **SINGER-varrógépek** árusítatnak.

Óvjuk ezennel vevőinket leghatározottabban oly gépektől, melyek más kereskedők által „Eredeti Singer” név alatt ajánlatnak. Miután mi gépünket soha sem adjuk kereskedőknek, a más oldalról ajánlott „Eredeti Singer” gépek csak régi, használt, harmadik kézből beszerzett varrógépek lehetnek, melyekért nem garantálunk és az esetleges pótrészeket nem szállítunk.

Legmegbízhatóbb cég!

Kitüntetve az Országos Ipari egyesület nagy ezüst érmével.

SULGAN ANDRÁS

42. 44-52.

CIPÉSZ

NYITRÁN, MEGYEHÁZ-U. 7.

Ajánlja a nagyérdemű közönség szives figyelmébe modern berendezésű

nagy cipőraktárát

Továbbá ajánlja felsőrész készítményeit és bőrkereskedését a t. cipészmaster urak figyelmébe. Raktáron tart legjobb bel- és külföldi bőroket: angol bagaria, chevreaux, box és borjubört stb., valamint az összes cipész kellékeket. Mérték utáni felsőrész kidolgozására különös gond fordítatik.

Vidéki megrendeléseket gyors és pontos kiszolgálás mellett eszközöl nagyban és kicsinyben. Érzékeny és hibás nővéssű lábakra nagy figyelem fordítatik.

Gyors és pontos kiszolgálás, olcsó árak!

Gyors és pontos kiszolgálás, olcsó árak!

Legmegbízhatóbb cég!

FELTŰNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

2. 52.

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.